

□ Kontrolowanie jakości edukacji, wsparcie dla nauczycieli, subwencje dla cztero- i pięciolatków w przedszkolach, łączenie szkół - to istota zmian przewidzianych przez resort edukacji. Przedstawiła je wiceminister Krystyna Szumilas, na konferencji o nowych wyzwaniach stojących przed samorządami, zorganizowanej 23 marca przez Związek Powiatów Polskich. Nowości przewiduje projekt z 9. marca br. ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz zmianie niektórych innych ustaw.

Zmiany w systemie planowane są od 2016 r. (z pewnymi wyjątkami). Głównym aspektem zmian jest ujednolicenie systemu zarządzania jakością, który ma być jasno podzielony na dwa piony: kontrolujący i wspomagający. Zmiany w największym stopniu dotyczą szczebla zarządzania centralnego i regionalnego.

Najważniejsze nowości z punktu widzenia samorządu gminnego i powiatowego omawiamy poniżej.

1. W przypadku samorządu gminnego proponowane zmiany dotyczą głównie wychowania przedszkolnego.

1.1. Jedynymi miejscami edukacji przedszkolnej mają być przedszkola i tzw. inne formy wychowania □ przedszkolnego. Nie oznacza to likwidacji oddziałów przedszkolnych w podstawówkach, a jedynie rezygnację z takiej nazwy, natomiast przepisy przejściowe pozwolą na przekształcenie tych oddziałów w przedszkola lub inne formy wychowania przedszkolnego. Z uzasadnienia do projektu ustawy wynika, że proponowana zmiana wynika ze zgłaszanych problemów funkcjonowania oddziałów przedszkolnych w szkołach, które są placówkami feryjnymi, a praca oddziału przedszkolnego i zatrudnionych tam nauczycieli taką nie jest.

1.2. Subwencjonowaniem ma być objęta edukacja czterolatków (od 2016 r.) i pięciolatków (od 2014 r.) /art. 28 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego/.

Dotychczasowy sposób finansowania edukacji przedszkolnej z dochodów własnych gmin nie jest wystarczający, gdyż wysokość tych dochodów nie jest bezpośrednio skorelowana z wielkością zadań realizowanych przez JST. Taki sposób finansowania utrudnia, a w wielu przypadkach zniechęca gminy do upowszechniania edukacji przedszkolnej.

1.3. Czterolatki mają być objęte prawem, a pięciolatki obowiązkiem edukacji przedszkolnej. Przewiduje się także umożliwienie - w zależności od potrzeb - objęcie edukacją przedszkolną dwulatką, przy jednoczesnym umożliwieniu pozostawienia w żłobku dzieci do lat trzech.

1.4. Zmiany proponowane w ustawie dotyczą również opracowania mechanizmu ustalania wysokości opłat w publicznych przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego na takim samym poziomie na terenie całej gminy, bez względu na organ prowadzący.

1.5. Obecnie roczne przygotowanie przedszkolne sześciolatków jest finansowane z dochodów własnych gminy. Po obniżeniu wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego do sześciu lat, edukacja sześciolatków w podstawówce będzie finansowana z części oświatowej subwencji ogólnej.

1.6. Projektodawca proponuje obniżenie kwoty przewidzianej na jednego ucznia przedszkola niepublicznego do poziomu 65% kwoty przewidzianej na jednego ucznia przeliczeniowego w części oświatowej subwencji ogólnej dla JST.

2. W przypadku powiatów projekt ustawy nakłada dodatkowy obowiązek, choć wynikający z dotychczasowych zadań. Nowym obowiązkiem ma być kompleksowe wspomaganie na poziomie powiatu szkół i placówek pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom, rodzicom i nauczycielom; warunków do rozwoju uczniowskich zdolności i zainteresowań; współpracy, wymiany doświadczeń, doskonalenia nauczycieli oraz dyrektorów szkół i placówek oraz umożliwienia im dostępu do informacji pedagogicznej.

Sprowadza się to do tworzenia tzw. centrów rozwoju edukacji. Miałyby one powstać z poradni psychologiczno-pedagogicznych, placówki doskonalenia nauczycieli oraz biblioteki pedagogicznej. Do końca 2015 r. zakładanie i prowadzenie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych należy do zadań własnych samorządu województwa; powiat i gmina mogą prowadzić placówki doskonalenia nauczycieli i biblioteki pedagogiczne w ramach zadań własnych.

Jak ma być finansowany ten nowy obowiązek powiatu? W ocenie skutków regulacji do projektu ustawy projektodawca wskazał, iż nie spowoduje on dodatkowych kosztów.

W okresie przejściowym (2012-2015) wszystkie trzy placówki: doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i poradnie będą finansowane wg dotychczasowych zasad. Powiaty będą otrzymywać pieniądze przekazywane w części oświatowej subwencji ogólnej dla placówek realizujących zadania pozaszkolne, w tym na funkcjonowanie poradni, naliczane według obecnie obowiązujących zasad (rozporządzeniem w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla JST).

Oprócz tego powiaty wdrażające nowy system wspomagania szkół i placówek będą mogły pozyskać finansowanie z projektu systemowego „Bezpośrednie wsparcie systemu doskonalenia nauczycieli” (współfinansowanego z EFS w ramach Poddziałania 3.3.1 Priorytetu II PO KL). Na wsparcie finansowe powiatów w ramach tego projektu przewidziano 740 mln zł.

Natomiast w okresie obowiązywania nowych zasad (Od 01.01.2016) organy prowadzące publiczne centra rozwoju edukacji - ale te, które uzyskały akredytację i podpisały porozumienia ze szkołami - będą otrzymywać w części oświatowej subwencji ogólnej pieniądze w wysokości proporcjonalnej do liczby uczniów w szkołach i placówkach, z którymi podpisały porozumienia. Ponadto, od 2016 r. powiaty będą otrzymywać – tak jak dotychczas – z części oświatowej subwencji ogólnej pieniądze na funkcjonowanie placówek realizujących zadania pozaszkolne, w tym w szczególności na zadania związane z rozwojem uczniowskich zdolności i zainteresowań oraz na zadania związane z udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom nieuczęszczającym do szkół i przedszkoli. Po wprowadzeniu zmian - 251,6 mln zł otrzymywałyby powiaty na funkcjonowanie placówek realizujących zadania pozaszkolne, a 708,2 mln zł otrzymałyby organy prowadzące akredytowane centra rozwoju edukacji na finansowanie kompleksowego wsparcia rozwoju szkół i placówek. Pieniądze rozliczane byłyby proporcjonalnie do liczby uczniów w szkołach i placówkach, z którymi centra rozwoju edukacji podpisałyby porozumienia. Ponadto, w celu doskonalenia zawodowego nauczycieli, organy prowadzące centra rozwoju edukacji będą mogły pozyskiwać dodatkowe środki na dofinansowanie wspomagania nauczycieli szkół i placówek, wyodrębniane w budżetach organów prowadzących szkoły – w wysokości 1% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, zgodnie z art. 70a ust. 1

Karty Nauczyciela.

3. Projekt ustawy przewiduje także, ze względu na niż demograficzny, możliwość grupowania placówek – zarówno na poziomie gminnym, powiatowym, jak i pomiędzy gminą na powiatem. Grupowanie będzie mogło dotyczyć: edukacji przedszkolnej i podstawowej, kształcenia ogólnego na poziomie gimnazjalnym i licealnym, szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne, placówek zajmujących się szeroko pojętym wspomaganiem szkół w rozwoju. Rezultatem takiego rozwiązania ma być wspólne zarządzanie i dodatkowa oferta dzięki zwiększonej subwencji.

Poniżej j załączamy prezentację przedstawioną przez Panią Minister Krystyne Szumilas.